

Алеко Константинов

Разни хора, разни идеали III

Ето, тамам сега му е времето, ама на, кураж липсва! Сега да има някой да освободи Македония, догдето е нашата партия на власт, че аз да те науча тебе какво се вика келепир. Ех, да ти пипна аз тебе солунската митница и не ми трябва много: само две години, две годинки само да ме оставят управител или оценител на митницата, па ела хортувай ти сетне с мене... Задръстено е с евреи в Солун: петдесет ли, шейсет ли хиляди са, кой ги знае, ама все търговци хора: има да доиш, и да остане – не са като нашата, софийската голотия... Солунската митница! Калифорния, да я вземе мътната! И иди, че не бъди патриот, иди после това, че не съчувствувай на македонците...

(Я тури две-три дървета в печката. Стига.)

Нямаше си хас, джанъм, този Биконсфилд, дето ни разпокъса. Дип добра си беше Санстефанска България, защо му трябваше да я цепи. Иди сега, че мигай на празни ясли, иди, че чакай да се усети някой да освободи Македония... Па и Русия си няма хас бе, джанъм: ръг с българите, ръг с гърците, ръг със сърбите, е че туй политика ли е, моля ти се, а? Ако ще държи с нас, с нас да държи, да каже две и две – четири. Какво й струва най-сетне да прати пак два-три корпуса: хем някоя пара ще капне, хем Македония свободна. Като се е заловила за една работа, нека я довърши докрай. Нека ни дотъкми Санстефанската, па да видиш ти благодарност тогава. За Цариград сетне ще му мислим, полек-полек...

(Тури още две-три дървета в печката. Хъ така.)

Виж каква е работата: да беше сега изчерпано султанското благоволение, разбирам – щяхме, знайш, да дигнем някоя гюрултийка из Македония, революцийка кое, туй-онуй и може би ще излезе нещо за пред кума. Ама не му е времето, моментът не е благоприятен – там е работата! Усещаш ли се? И тъй го върти, и инак го върти, не чини. Ама ще речеш – защо? Защо ли? – Защото вивиждаш ясно, че не е изчерпано султанското благоволение... Електрически муш ли искаш – електрически муш ти дава, имтияз ли искаш – имтияз ти дава, меджидие ли искаш – меджидие ти дава, е повече какво искаме! Белята ли си искаме? И брилянти ни подари човекът, и цигарета, и пръстени, и фесчета, и какви дяволи не щеш! Е, артък, и туй ако не е благоволение...

(Стига, недей туря вече дърва. Разгорещих се.)

Чувай какво ще ти кажа аз тебе: покорна глава сабя я не сече, разбра ли ме? Ний трябва докрай да покажем на султана, че сме кротка вяра, че не сме като ония бунтовници, разбираш ли, като гърчулята. Какво ще рече това, моля ти се, да отидат вътре в Народното си събрание да викат: „Да живее съединението с Крит.“ Хич не им ли стига толкова умът

да помислят, че султанът може да се разкахъри, може да му домъчнее на човека, ами! Представи си, моля ти се, тамам се е разположил човекът в харема си – човек е най-сетне – и току виж, че му пристигат хабери: в Крит бунт, гръцката флота тръгнала, кралят начело на съединението, принц Георги начело на флотата; в Скопие размирици, в Цариград вълнения, Млада Туркия, реформи... Кача алърсън!

(Недей туря вече дърва бе, брате. Изпотих се.)

Каквото щеш кажи, ама ний сме по-почтени хора, правото си право! Виж, нашият княз не ти направя като гръцкия: хич приема ли ти той тебе да влезе в Народното събрание и да извика: „Да живее Македония!“... Па и струва ли ти той кабул да доведе войската къде Пирин планина като принц Георгия. Тамам си го намерил! И сега време за вълнение ли е бе, джанъм? Чунким малко главоболие има Негово императорско величество султанът, та и ние да го тревожим. Малко ли добрини сме видели от него най-сетне! Па и колко още има да видим... Знайш ли какво ще ти кажа аз тебе? Баш ксега му е времето да си мълчим, да кротуваме. Па и султанът не е простак: той вижда кои са кротки, кои са палави, и хелбетя ще се отсрами с нещичко. Да гледаме само да не го ядосваме...

(Хайде нейсе, тури още две-три дървета в печката.)

Ама хубава е, пустата му Македония! Имат право македонците, дето милеят толкова за нея. Еле тази солунска митница – на сърцето ми е израснала, ваджията! Ех, че келепир, майка му мечка!... Да ще султанът да ни даде Македония, че да ти се изтърся аз тебе в Солун, ама догдето е нашата партия на власт, че да ти се курдисам аз тебе на митницата... Тука ли си, сама ли си!... Че да ги пипна аз ония ми ти търговци, две годинки да им обирам каймака – стига ми! Па сетне оттегли се на Охридското езеро, дигни си една вила, па си накриви калпака... Ето, туй се казва патриотизъм. Всичко друго е вятър!... Туй комитети, туй дружества, организация, пропаганда – всичко е болшаф! Добре прави почитаемото правителство, че ги презира тезинехранимайковци. Разбира се!...

Ех, да ще султанът да освободи Македония!...

София, февруарий 1897 год.

КРАЙ

Източник: Словото

Това е третият феълетон от цикъла „Разни хора, разни идеали“. Публикуван е за първи път в „Знаме“, г. II, бр. 79 от 5 февруари 1897 г., с подпис Щастливец. В началото на 1897 г. агентите на сръбската пропаганда в Македония повели ожесточена борба срещу назначаването на българина Синесий за митрополит в Скопие. Тогавашното българско правителство, разчитайки на обещанията от султана реформи, се въздържало от каквато и да било намеса в подкрепа на българското население в Македония.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3711>]